

Usmernenie k § 14 zákona č. 297/2008 Z. z. týkajúce sa zisťovania neobvyklej obchodnej operácie

Podľa § 14 ods. 1 zákona, je povinná osoba povinná posudzovať, či je pripravovaný alebo vykonávaný obchod neobvyklý. Nato, aby povinná osoba vedela posúdiť neobvyklosť obchodu, je potrebné predchádzajúce splnenie viacerých zákonných povinností a to najmä:

- vykonanie starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, v rámci ktorej povinná osoba, okrem iného

- a) získava informácie o účele a plánovanej povahe obchodu a obchodného vzťahu, pričom cieľom získania uvedených informácií je práve vytvorenie podmienok pre budúce vyhodnocovanie obvyklosti, príp. neobvyklosti jednotlivých obchodov,
- b) vykonáva priebežné monitorovanie obchodného vzťahu, vrátane preskúmania konkrétnych obchodov vykonaných počas trvania obchodného vzťahu na účel zistenia, či vykonávané obchody sú v súlade s poznatkami povinnej osoby o klientovi, jeho obchodnom profile a prehľade možných rizík spojených s klientom, a zabezpečenie aktualizácie dokumentov, údajov alebo informácií, ktoré má povinná osoba k dispozícii o klientovi,

- a na základe získaných informácií posúdenie rizikovosti klienta z hľadiska možnej legalizácie a financovania terorizmu a to najmä podľa typu klienta, účelu, pravidelnosti a dĺžky trvania obchodného vzťahu, typu produktu, hodnoty a spôsobu uskutočnenia obchodu a rizikovosti krajiny alebo zemepisnej oblasti, ku ktorej sa obchodné vzťahy alebo obchody vzťahujú.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že povinná osoba je povinná vykonať okrem základnej starostlivosti aj zvýšenú starostlivosť podľa § 12 zákona, ak na základe posúdenia rizík podľa § 10 ods. 4 zákona s poukazom na § 20a zákona, predstavuje niektorý z klientov, niektorý z druhov obchodu alebo niektorý konkrétny obchod vyššie riziko legalizácie alebo financovania terorizmu.

Povinná osoba je povinná mať postup pri posudzovaní, či je pripravovaný alebo vykonávaný obchod neobvyklý, upravený vo svojom programe vlastnej činnosti, ktorý je povinná vypracovať podľa § 20 zákona.

Povinná osoba je ďalej povinná podľa § 14 ods. 2 zákona venovať osobitnú pozornosť

- a) všetkým zložitým obchodom, nezvyčajne veľkým obchodom, všetkým obchodom s nezvyčajnou povahou alebo obchodom, ktoré nemajú zrejmy ekonomický účel alebo zrejmy zákonný účel, pričom povinná osoba je povinná v čo najväčšej možnej miere preskúmať účel týchto obchodov,
- b) každému riziku legalizácie alebo financovania terorizmu, ktoré môže vzniknúť z druhu obchodu, konkrétneho obchodu alebo nových technologických postupov pri vykonávaní obchodov, ktoré môžu podporovať anonymitu, a je povinná prijať náležité

opatrenia, ak je to potrebné na zabránenie ich použitia na účely legalizácie a financovania terorizmu.

V súvislosti s § 14 ods. 2 písm. a) zákona je potrebné uviesť, že osobitnú pozornosť je potrebné venovať tým obchodom, ktoré spĺňajú čo i len jednu z týchto podmienok. Uvedené vyplýva aj zo Smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 2018/843, ktorou sa mení smernica č. 2015/849 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu (V. AML Smernica) a podľa ktorej povinné osoby majú povinnosť prešetriť súvislosti a účel všetkých transakcií, ktoré spĺňajú *aspoň jednu z týchto podmienok*:

- ide o zložité transakcie,
- ide o neobvykle veľké transakcie,
- sú realizované podľa neobvyklého vzorca,
- nemajú zrejmy hospodársky alebo zákonný účel.

Následne je povinná osoba povinná podľa ustanovenia § 14 ods. 4 zákona zvýšiť stupeň a povahu monitorovania obchodného vzťahu na účel zistenia, či pri obchode podľa odseku 2 je podozrenie, že klient pripravuje alebo vykonáva neobvyklú obchodnú operáciu.

Povinná osoba je povinná o vyššie uvedených obchodoch urobiť písomný záznam, ktorý je povinná uchovávať podľa § 19 zákona a mať ho k dispozícii pri kontrole podľa § 29 zákona, pričom písomný záznam musí obsahovať informácie odôvodňujúce výsledok posudzovania obchodu.